

YON ETXAIDERI, BAKETSU

Euskera idatziaren batasunari buruzko arazo honetan ez gatoz bat euskaldunok; osterantzean, zeu tartean zaitugula, gehienok preminazkoa deritxogu.

“Zenbat eta gehiago irakurri Etxahunen bertsoak, eta irakurriaz ulertu, tristura haundiago bat sortzen zait ene bihotzean”. Berba honek ematen deusazu asiera zure “Etxahunen bertsoak gipuzkeraz” lan ederrari. ZERUKO ARGIA-n “Bakearen alde” eritxoz zure azken artikulua bere, asko tristetu nauala esan beharrean nago. Zure gurutz-bidea ondo baino obeto aditzen dot. Hain maite dan urteetako lan bat norberaren boltsilotik argitaratu behar izan ondoren, H dala ta ez dala, uskeria honegatik saldu ezinik ibili behar izatea, ez da edozeinek erraz gainditu daiken buruaustea.

Zure izenean Juanito etorri jatan liburu hori eskaintzen; eta bai gustura erosi neutsala, ezertxo bere galdetzeketa. Izan bere, zurikeria barik, modu batera zein bestera idatzi arren, egileak eta gaiak askotxo merezi ebela uste izan neban eta. Baina zure ariari jarraituaz zer espero daikezu, neure jaun horrek, atxakia hori dala ta, horrelako liburu bat erosi gura ez dabengandik? Horreek zetarako gura ditue liburuak? Aberats barriak bezala, liburutegiak betetzeko ala umeen antzera erretratuak ikusteko? Merezki ote dabe jaramonik?

Gipuzkoan zure liburuak saltzen jaso dozun esperientzia, oso nekez sustraituko dala letra hau gure alderdiko jende xehearen artean dinoskuzu, literatura zaharra eta batez bere Bidasoaz handikoa ezagutzen ez daberen artean. Baina, jauna, Ipar aldeko literatura ezagutzen ez dabena, euskal literatura ezagutu daikee ala? Ondo ezagutzen ditut nik gipuzkoarrak; senideak bere ba ditut Zarautzen, eta euskeraz ez idatzen ez irakurtzen ez nekianean bere, beti iruditut izan jatazan “ingelesak”. Eurena bakarrik buru, beti eibartarren euskera zapuztu gurarik, gutxietsiz.

Beharbada, egoera larri baten aurkitu zara eta proposamentu bat egiten dozu: H gutxidunarena. Esate batera-

ko, vokal bi bardinen artean (zahar, mehe, lehen) eta hikako bigarren pertsonetan (hi hator, hi habil, hi haiz) erabili, eta gainerantzekoetan baztertu.

Ez litzake gutxi izango, jauna, zure horretan danok bat etorriko bagina. Baina alferrikoa litzakela uste dot. H non jarri baino, H bera da auzia. Gainera H gutxiduna, zureak baino apur bat behiago baditu bere, ba darabilgu ANAITASUNA-n. Izan bere, *zahar, mehe, lehen* eta abar bereiztu behar baditugu, beste honenbestean *ohe, abar, ihes* eta abar, *oge, oi, bixar, iges* eta abar baztertuaz.

Azkenik, zure proposamentuari buruz, “revisio” bat egitea komeni dala dinozu, eta Euskaltzaindiak erabagi bat artu daiala eskatzen dozu: “Orduan, Euskaltzaindiak erabaki daianari inork ez deiola trabarik jarri, edo aterik itxi. Guziok obeditu”.

Baina, jauna, zegaitik ez gara lehenengotik obeditzen asten? Zer segurantza daukagu, gero bere, Euskaltzaindiaren esanari inok trabarik jarriko ez deusanik? Bigarreanean danon gustua lortuko dogu ala? Bi ezezki, iru, lau edo nok daki zenbat “revisio” beharko geunkezu, batzuen gustua egiteko. Eta zer pentsatu behar ote dabe, aurreko esana etsi etsiz ontzat artu dabena lehenengo egunetik? Gainera, lehen bere, nahiko erdibide eskaini euskun Euskaltzaindiak Arantzazun. Zer da bestela ANAITASUNA-ren idazkera, erdibide hori baino?

Zuk gauzak estu samar ikusten badituzu bere, nik neuk konfiantza osoa daukat Nafarroa eta Bizkai osoan, baita Gipuzkoako Goierrri eta Deba ibaialdeko eskualdeetan bere. Jarrai, bada, jauna, ekin zeuntsanari, eta zorianak zure azken liburuagaitik. Lehen bere, etxean nituan Etxahunen bertsoak, baita disko bat bere, baina oso nekez niharduan; zure lanaz nire ahaleginak erraztu egin deustazuz. Zeuk jakin eragin zeunstan Etxahunen barri, aspalditxoko “Amasei Seme Euskalerriko” lan goragarriaz; eta zeuk asetu dozu, orain bere, orduan nigan sortu zenduan egarri ha. Eskerrik beroena eta urrengo arte.